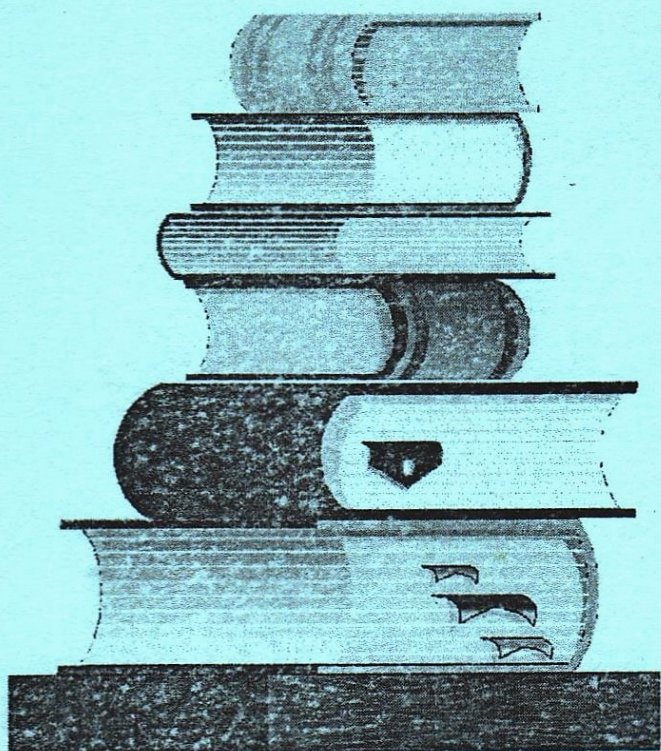

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ
спеціальності «Педагогіка вищої школи»
ПУЕТ

*за результатами
наукових досліджень
2013–2014 навчального року*

Полтава
ПУЕТ
2014

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ**

спеціальності «Педагогіка вищої школи» ПУЕТ

*за результатами наукових досліджень
2013-2014 навчального року*

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2014**

УДК 37.013:378
ББК 74.48р30я43
3-41

Друкується відповідно до наказу по університету № 307-Н від 12 листопада 2013 року.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Заступник головного редактора – **О. В. Карпенко**, к. е. н., професор, проректор із наукової роботи та міжнародних зв'язків ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української та іноземних мов ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Відповідальний редактор – **В. Д. Карпенко**, к. е. н., доцент, декан факультету харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

В. Ю. Стрельніков, д. пед. н., професор, завідувач кафедри педагогіки, культурології та історії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Збірник наукових статей магістрів спеціальності «Педагогіка 3-41 вищої школи» ПУЕТ за результатами наукових досліджень 2013–2014 навчального року. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 253 с.

ISBN 978-966-184-163-4

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи», критично оцінено практику викладання навчальних дисциплін у ВНЗ та розкрито підходи молодих науковців до розвитку педагогічних наук у сучасних умовах.

УДК 37.013:378
ББК 74.48р30я43

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-163-4

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2014

якостей у студентів, створення умов для саморозвитку лідерських якостей – все це сприятиме формуванню конкурентоспроможних спеціалістів, які відповідають сучасним вимогам ринку.

Список використаних джерел

1. Евтихов О. В. Стратегии и приёмы лидерства: теория и практика. / О.В. Евтихов. – С.Пб. : Речь, 2007. – 238 с. – С. 33, 44.
2. Козак К. Б. Роль лидерства в системі управління персоналом на підприємстві [Текст] / К. Б. Козак // Економіка харчової промисловості. – 2013. – № 3. – С. 24–28. – Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: електрон. чит. зал ПУЕТ. – На укр. яз.
3. Максвелл Д. Как стать человеком влияния / Д. Максвелл, Д. Дорнан. – Минск : Капитал, 2003. – 208 с.
4. Нестуля О. О. Развитие лидеров: bestpractice [Текст] + [Електронний ресурс] // Управление персоналом – Украина. – 2011. – № 1. – С. 18–19. – Спосіб доступу: електрон. чит. зал ПУЕТ. – На рус. яз.
5. Степанов О. М. Основы психологии і педагогіки : навч. посіб. / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 520 с. (Альма-матер). – 104 с.
6. Мараховська Н. В. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. В. Мараховська. – Харків, 2009. – 24 с.

УДК 37.091.12:378

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ АГРАРНИХ АКАДЕМІЙ

В. М. Пишненко, магістр спеціальності «Педагогіка вищої школи»

І. Г. Бритченко, д. е. н. професор – науковий керівник

Ключові слова: педагогічна майстерність, педагогічне спілкування.

Постановка проблеми.

Однією із умов становлення України як самостійної, економічно незалежної держави є створення якісно нової системи ос-

віти, в якій першорядні завдання стоять перед освітою аграрною. Сучасна система аграрної освіти повинна забезпечити навчання і виховання спеціаліста-аграрника відповідно до потреб суспільства, з урахуванням особистих якостей, кваліфікації, світогляду.

Підготовка висококваліфікованих фахівців-аграрників визначальною мірою залежить від викладачів вищих аграрних навчальних закладів та якості їх педагогічної діяльності. Під педагогічною діяльністю викладача-аграрника необхідно розуміти його професійну діяльність, яка в цілому спрямована на якісну підготовку (навчання і виховання) фахівців для агропромислового комплексу й зумовлюється рівнем фахових, психолого-педагогічних знань і вмінь, професійно значущими особистісними якостями, здібностями, психофізичними можливостями викладача.

Учені-дослідники, а останніми роками і практики, звертають увагу на надзвичайну актуальність проблеми педагогічного спілкування. У педагогічній діяльності спілкування надає істотний вплив на формування активної позиції, творчості, самодіяльності вихованців, на результат оволодіння знаннями і уміннями.

Ця проблема стає центральною для професійно-педагогічної діяльності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Теоретичні і методологічні аспекти педагогічної майстерності викладача розглянуто у дослідженнях таких вчених як: І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос, О. Г. Мирошник, В. А. Семиченко, Н. М. Тарасевич, Ш. О. Амоношвілі. Суть і особливості педагогічного спілкування розкриваються в працях педагогів і психологів А. А. Бодальова, А. А. Леонтєва, Н. В. Кузьміної, В. А. Кан-Каліка, Я. Л. Коломінського, І. А. Зимовою, А. А. Реана.

Формулювання мети. Метою статті є виявлення особливостей впливу стилю педагогічного спілкування на формування особистості підлітка, як елемента удосконалення педагогічної майстерності викладача аграрних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі. До таких важливих властивостей належать гуманістична спрямованість діяльності

викладача, його професійна компетентність, педагогічні здібності і педагогічна техніка. В цьому визначенні слід наголосити на таких особливостях:

1) Педагогічна майстерність у структурі особистості – це система, здатна до самоорганізації, системотворчим чинником є гуманістична спрямованість;

2) Підвалиною професійної майстерності є професійна компетентність (спрямованість і професійні знання становлять той кістяк високого професіоналізму в діяльності, який забезпечує цілісність системи, що само організовується);

3) Педагогічні здібності забезпечують швидкість самовдосконалення;

4) Техніка, що спирається на знання і здібності, дає змогу виявити внутрішній потенціал викладача, гармонізуючи структуру педагогічної діяльності.

Усі складники педагогічної майстерності взаємопов'язані, їм властивий саморозвиток, а не лише зростання під впливом зовнішніх чинників [8, с. 55].

Отже, щоб викладач діяв творчо, самостійно виважуючи результати своєї діяльності і коригуючи засоби з орієнтацією на мету, він повинен мати певне внутрішнє опертя, певні властивості, риси, розвиток яких забезпечити професійний саморозвиток педагога, а через нього – і розвиток студентів

У роздумах над процесами виховання людини як пріоритетної сфери її діяльності К. Д. Ушинський намагався знайти засади тієї науки, яка була б визначальною у складному процесі формування особистості. Здавалося б, що такою наукою є педагогіка. Проте в результаті власних пошуків він прийшов до парадоксального висновку: «Педагогіка – не наука, а мистецтво, – найбільше, найскладніше, найвище й найнеобхідніше з усіх мистецтв. Мистецтво виховання спирається на науку. Як мистецтво, складне й обширне, воно спирається на безліч обширних і складних наук; як мистецтво, воно, крім знань, вимагає здібності й нахилу, і як мистецтво ж, воно прагне до ідеалу, якого вічно намагаються досягти і який цілком ніколи недосяжний: до ідеалу досконалої людини» 1. Виходячи з цих міркувань Ушинського, багато хто традиційно вважає, що в процесі виховання можна діяти поза будь-якими правилами й нормами, обходячись без наукових постулатів.

Професіоналізм людини в будь-якій сфері діяльності багато в чому залежить від рівня сформованості її майстерності. В пе-

дагогічній діяльності майстерність є важливим чинником ефективності навчально-виховної роботи, передумовою «творення людини» (В. О. Сухомлинський). К. Д. Ушинський неодноразово зазначав, що діяльність людини, пов'язана з процесом виховання, є унікальним дійством, яке ні з чим іншим порівняти не можна. Зокрема, він писав: «Усяка практична діяльність, що прагне задовольнити вищі моральні і взагалі духовні потреби людини, тобто ті потреби, які належать виключно людині і становлять виключні риси її природи, – це вже мистецтво. У цьому розумінні педагогіка буде, звичайно, першим, вищим з мистецтв, бо вона прагне задовольнити найбільшу з потреб людини й людства – їхнє прагнення до вдосконалень у самій людській природі: не до вираження довершеності на полотні або в мармурі, а до вдосконалення самої природи людини – її душі й тіла; а вічно передуючий ідеал цього мистецтва є довершена людина».

Педагогічна майстерність виявляється не в теоретичних знаннях, а в конкретній діяльності. У педагогічній літературі зустрічаються різні тлумачення поняття «педагогічна майстерність». Наведемо лише окремі з них.

Майстерність педагогічна – «високе і таке, що постійно удосконалюється, мистецтво виховання й навчання, доступне для кожного педагога, який працює за покликанням і який любить дітей» [1, с. 5].

«Педагогічна майстерність – це характеристика високого рівня педагогічної діяльності. Критеріями педагогічної майстерності педагога виступають такі ознаки його діяльності: гуманність, науковість, педагогічна доцільність, оптимальний характер, результативність, демократичність, творчість (оригінальність)».

Майстерність – «найвищий рівень педагогічної діяльності, який виявляється в тому, що у відведений час педагог досягає оптимальних результатів» [3, с. 54].

«Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі».

«Педагогічна майстерність – це досконале, творче виконання вчителем професійних функцій на рівні мистецтва, результатом чого є створення оптимальних соціально-психологічних умов для становлення особистості кожного учня, забезпечення високого рівня інтелектуального розвитку, виховання кращих моральних якостей, духовного збагачення студентів».

Спілкуючись з вихованцями, педагог вивчає їх індивідуальні і особистісні особливості, отримує інформацію про ціннісні орієнтації, міжособистісні відносини, про причини тих або інших дій, вчинків.

Спілкування регулює спільну діяльність педагога і вихованців, забезпечує їх взаємодію, сприяє ефективності педагогічного процесу.

Практикою підтверджено, що нові технології навчання і виховання «працюють» в освітній установі тільки при педагогічно продуманому спілкуванні.

У педагогічній діяльності спілкування надає істотний вплив на формування активної позиції, творчості, самодіяльності вихованців, на результат оволодіння знаннями і вміннями.

Висновки. Отже, теоретичний і практичний рівні опанування викладачем педагогічним досвідом людства становлять методологічну і технологічну основу його педагогічної діяльності та є важливою передумовою поступового просування до вершин педагогічної майстерності.

Педагогічне спілкування – це особливе спілкування, специфіка якого обумовлена різними соціально-ролевими і функціональними позиціями суб'єктів цього спілкування. Викладач в процесі педагогічного спілкування здійснює (у прямій або непрямій формі) свої соціально-ролеві і функціональні обов'язки по керівництву процесом навчання і виховання. Від того, які стилі особливості цього спілкування і керівництва, в істотній мірі залежить ефективність процесів навчання і виховання, особливості розвитку особи і формування міжособистісних відносин в учбовій групі. Найбільш поширеною класифікацією стилів керівництва, що повною мірою відноситься до педагогічної діяльності, є класифікація, що виділяє авторитарний, демократичний і потурання стилі. Найбільш ефективним в педагогічному спілкуванні, в більшості випадків, виявляється демократичний стиль. Наслідком його застосування є підвищення інтересу до роботи, позитивна внутрішня мотивація діяльності, підвищення групової згуртованості, поява відчуття гордості загальними успіхами, взаємодопомоги і дружелюбності у взаєминах

Напевно, для інших видів людської діяльності цього б було досить, удосконалив ти педагогічну майстерність. Але для педагогічної діяльності цього замало, бо «той, хто все життя обирає педагогічну професію, має володіти бодай трьома особливостями: вміння шанувати і любити людей більше себе; вмінням

по життєво набувати знання і різновиди людського досвіду – теоретичний, практичний, естетичний; вмінням передавати різновиди досвіду учням».

Список використаних джерел

1. Азаров Ю. П. Таємниці педагогічної майстерності: навч. посіб. – М., 2004.
2. Андріаді І. П. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. для студентів середніх педагогічних навчальних закладів. – М.: Академія, 1999.
3. Волков І. П. Вчимо творчості / І. П. Волков. – М.: Просвещение, 1989.
4. Кан-Калик В. А. Вчителю про педагогічному спілкуванні. – М.: Просвещение, 1987.
5. Кан-Калик В. А. Педагогічна творчість / В. А. Кан-Калик, І. Д. Нікандров. – М., 1990.
6. Леонтьєв А. А. Педагогічне спілкування / А. А. Леонтьєв. – М.: Школа, 1997
7. Лузан П. Г. Удосконалення педагогічної майстерності викладачів вищих аграрних закладів освіти / П. Г. Лузан, О. В. Полозенко // Соціалізація особистості: Зб. наук. пр. – К.: Логос, 2000. – Вип. 2. – С. 144–153.
8. Основи педагогічної майстерності / під ред. Зязюна І. І. – М.: Просвещение, 1989.
9. Педагогіка: навч. посіб. для студентів педагогічних навчальних закладів / за ред. В. А. Сластенина. – М., 1998.
10. Сухомлинський В. А. Методика виховання колективу / В. А. Сухомлинський. – М.: Просвещение, 1981.
11. Сухомлинський В. А. Про виховання. – М., 1980 в коммунікативних професіях / Н. Е. Водопьянова. – С.Пб.: Изд-во СПбГУ, 2010. – 463 с.

УДК 37.013:[378.147:330]

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНИХ ВІДНОСИН У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

*Н. І. Пластун, магістр спеціальності «Педагогіка вищої школи»
І. Г. Брітченко, д. е. н., професор – науковий керівник*

Ключові слова: суб'єкт-суб'єктні відносини, процес фахової підготовки майбутніх економістів, моделювання, формування.

Наукове видання

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

спеціальності «Педагогіка вищої школи» ПУЕТ

*за результатами наукових досліджень
2013–2014 навчального року*

Головний редактор **М. П. Гречук**
Комп'ютерна верстка **Г. А. Бжікян**

*Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 14,7.
Тираж 60 прим. Зам. № 106/369.*

*Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
кімн. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81*

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.*